

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:	
Egész évre	8 Kor
Félévre	4
Negyedévre	2
— Hirdetések díjazás szerint. —	

A huszadik század erkölce.

Ha úgy némelykor alkalmunk nyílik egy-egy ügynevezett „modern“ uraccsal beszédbe ereszkedni, csak ekkor látjuk igazán, századunk mennyire visszafelé fejlődik.

Az emberek gondolkozásában tükröződik vissza a társadalom hű képe, — az emberi társadalom azon rétege, amely vezető irányadóként szerepel az élet forgatagában, mindenkor argumentum annak a megállapítására, hogy mily nivón áll erkölcsünk a társadalomban.

Az ilyen modernizmussal telített agyvelők minduntalan a művelt franciát állítják előnkbe, mikor haladásról erkölcsről esik szó. Párizsból szállítják ide a divatmintákat, de egyúttal vele jön a párizsi erkölcs is. Mérlegeljük csak józan fővel, hogy milyen erkölcs jöhet onnan, ahol az „Isten“ szót törölték a tankönyvekből, ahol a valódi tiszta tudományt csepegtető bithű tanító szerzetesrendeket elűzték, ahol az egyházzal szembe helyez-

kedtek. Ebből a renegat országból jön minden, ami nemzetünk erkölcsi életére tör. A katolikus magyar nemzet felölti a francia divatruhával a francia erkölcsöt is, lassan-lassan még a szocialdemokraták által bekebelezett „Marseilles“ forradalmi dalt is elszivlelik a Himmusz helyett, melyet a kintornás nap-nap után eldarál a kapuk aljában.

Igen, visszafelé fejlődünk az erkölcs dolgában, nem a „sötét középkorba“, hanem még hátrább, vissza az első századokig, amikor az élvezet, dözsölés és az ezt nyomon követő zsarnokság tetőpontját érte, ezt nevezik a mi modern embereink haladásnak, amikor az első századok életét felelevenedve látjuk az új század köntösében. Ebben a szerencsétlen országban minden látszólag új tan, szokás, erkölcs gyökeret ver, csak ami friss, egészséges, léktető erőt adna: az istenes erkölcs, ez van minduntalan pusztuló félben.

Tudjuk nagyon jól hol, van a baj,

azt is tudjuk, hogy mi lenne ennek az orvossága, de mivel az az orvosság szintelennek, izetlennek avagy az igazságtól keserűnek látszik, ezért nehezen alkalmazható, annál kelendőbb az erkölcsperzselő cifra, színes, édes méreg. A mi magyar katolikusainknak még mindig izlik az ellefenség konyháján készült édes patkányméreg, az erkölcstelen sajtó. Mi itten e hasábokon elsrhatjuk, hogy mi a baj, hol az orvosság; de vajmi kevesen értik és halják meg, akiket illet leginkább.

Állítsuk vissza a megtépett, elrongyolt, régi és mégis mindig új evangélium alapján álló erkölcsöket, neveljünk meggyőződéses, magyar hithű katolikusokat, de hogyan?

Rövid a felelet: mit csinál az orvos a makrancos betegével? az orvosságot a betegnek tetszetős formában adhatja be mások által, amíg a beteg felépül. Vannak tömérdek szintelen se hideg, se meleg katolikusaink, akik erkölcstelen férc-

TÁRCA.

Jézus a fogságban.

(Legenda.)

Irtá: Dressler Ferenc.

Róma város főpiacán egy szónokló egyént körülveszi a nagy neptömeg. Áhitatos esendben hallgatják annak fenkölt, magasztos szárnyalató beszédét. Maga a férfi egész megjelenése méltóságjeljes, azt hinné az ember, egy szent áll előtte. Alakja Krisztushoz hasonló. A szeretetről, a hitről, az Istenről beszél.

Az akkori időben üldözték a keresztényeket. Neró, Diokletian, a keresztények hóhérai azon fáradoztak, hogy mielőbb kiirtsák az összes keresztényeket. Cirkuszaikban, amfiteátrumokban a vadállatok elé vetették a hitűkhöz, Istenűkhöz hűeket, azokat a legkegyetlenebb halálennel végezték ki, csak hogy a többieket megrettentsék s az ő igaz vallásuktól letérítve, a pogányok Istenének áldozzanak, azt imádják.

De mi az? Mi történt? Egyszerre az ajtatos neptömeget minden oldalról fegyveres katonák vették körül. Hasztalan minden rimánkodás, könyörgés. — Börtönbe velük! — így kiált egy zordon kinézésű, marcona katona s egy eltesebb asszonyt, aki ellenszegülni akart, szögekkel kiveret ostorával úgy végigverte, hogy testéről cefatokban tépődött le a hús a szerencsétlen teremtésnek. Viszik a szerencsétleneket, mintegy kétszázan vannak, a szóokkal egyetemben a börtönbe. Végre megérkeztek. Sötét, pincszerű, piszkos földalatti óduba dobálják le őket párosával, hármasával, négyesével, sötötöseivel s a szerencsétleneket, hogy másnap reggel a zsarnok császár ítelkezzen felettük. Ott fekszenek szegények a hideg, nyirkos földön, a börtön falairól pedig csurog le rájuk a penészes, dohosszagú bűdös víz.

Végre elfogja az álom szegényeket. Csak a szónokot nem. Fel-alá járkal. Egyszerre belép a börtön felügyelője s oda lép a vezérhez, aki miatt szerencsétlen testvérei holnap reggel ítélet előtt állanak.

— Mond meg — így szólott — miért tar-

tottál a város főpiacán beszédet? Ki jogosított fel arra? Van szived, lelked, hogy miattad ezek a szerencsétlen teremtések holnap a császár parancsára a legrettentőbb halálennel kimuljanak? Ki vagy te, hogy Istenről, hitről, vallásról, szeretetről beszélsz? Hogy merted a császárhoz hű népeit letéríteni, tőle elhidegeníteni, a keresztény valláshoz ragaszkodtatni? Hát nekünk, pogányoknak nincs Istenünk? Nem áldozunk mi is, ha kell, saját gyermekünket is? Gondold meg jól! Tégy erős elhatározást s én szólok a hatalmas császárnak s megmenekülsz a haláltól. Fejedet rázod? Vigyázz, hogy holnap porba ne hulljon! Nevelsz? Majd nem tesszük, ha végig kell nézned ezeknek a nagy kinjai, végvonaglásait. Az egyiket izenkint tépjük szét, a másikat elevenen elégetjük, a harmadikat befalazzuk, a negyediket olajban megfőzzük, az ötödiket a kiehelt vadállatok elé dobjuk, azok tépik majd darabokra, a hatodikat kerékbe törjük, a hetediket vízbefulladásuk... szóval mindegyiket a halálok legmegrettentőbb nemeivel fogjuk elpusztítani, s te néked kell azokat végignézni. Majd csak azután

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 17.

.: a legjobb hírnének örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. :.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

műveket olvasnak és pap, egyházzal való lapokra előfizetnek. Ezeket úgy gyógyítjuk, hogy összeszedjük a szobánkban levő már kiolvasott hasznos olvasmányokat, könyveket, esetleg a „Közművelődés”-nek egyes számainak, amelyek valamelyik ismerősünkre hatnának és nem sajnálnak egy pár fillért, meg egy kevés adag fáraságot, üres időnkben minduntalan e x p e d i á l g a t u n k, a posta majd elvégzi, amit mi személyesen meg nem tehetünk.

Nem veszik tőlem e kedves lap szíves olvasói tapintatlanságnak, hogy minduntalan a sajtóra térek. Akármennyire csürjük-csavarjuk a dolgot, mégis csak a sajtó minden, itt összpontosul az emberek gondolkodása, cselekvése; egyetlen erkölcsstelen könyv vagy lap sokkal többet ront az emberek lelkén, mint bármily példa vagy beszéd; a hang elmúlik, de a nyomtatott könyv és lap kézzől kézre jár, amíg elrongyolódik.

Simon Károly,
gyári munkás.

Munkára!

Rég kimondott, sokszor hangoztatott igazság, hogy a kicsiny magból, ha kedvező talajra talál, gyenge csemete lesz; a gyenge csemetéből pedig, ha munkás, éber, vigyázó a kertész, idővel nagy, hatalmas, terebélyes fa lesz, amely üdítő gyümölcsével nagy hasznára van nemesak a kertésznek, hanem másoknak is. E hasonlatot könnyen átvihetjük a szellemi mozgalmakra is. Ma még csak itt-ott hangzik el egy eszme, holnap már megtalálja a kedvező talajt, kezd kikelni a földből, a sötétségből, az ismeretlenségből, lelkes egyének a kertész útmutatása szerint ápolgatják, védik a káros szelektől, a

viharoktól, a rossz emberek boszujától, s ime az eszme lassan-lassan, hatalmas élő valósággá, áldást osztó fává nő, amely amig gyökereivel az emberi szívek mélyébe kapaszkodik, árnyékával s gyümölcsével áldást oszt.

A napokban városunk egy köztisztviselőben álló egyéneknek a lakásán gyűltünk össze, nem is előre elhatározott szándékkal. Beszélgettünk egyről-másról, de különösen társadalmi viszonyainkról, politikai helyzetünkről, vallásunkról. Nagy részben katolikus papok voltak ott.

Elszorult szívvel tárgyaltunk arról, hogy egy öreg plébánost azért, mert a követelődő jegyzővel szemben arra szólította fel híveit, hogy a hazasággkötés alkalmával ne írják alá az állami bejegyzést, mert ezt a világi törvény egyáltalában nem rendeli el, annak megtagadását nem tiltja, nem bünteti, mondom ezért azt a ferfiút, aki lelkes munkában egy hosszú életet töltött el, most élete alkonyán a legfelsőbb bíróság hat hónapi börtönrre ítélte. Megtették ezt abban az országban egy katolikus pappal, amelynek népét egy ezredével előzőtt katolikus papok tanították meg a földművelésre, a betűtésre, szóval a műveltségre, amely feltétlenül szükséges volt arra, hogy az elfoglalt hazát itt a nyugati kulturálmok közepette állandó lakóhelyül megtarthassuk. Ámde kell-e ezt tovább bizonyítanom?! Beszéljek-e arról, hogy az az egyház, amelynek papját most börtönbe hurcolják, vére hullásával is mint védte e hazát annyi századon át?! Hiszen ezt minden iskolás gyermek tudja. Tudja s érzi minden elfogulatlan magyar ember, mégha más vallású is.

S mégis mit látunk? Amikor az országban minden valamire való jogász, aki nemesak észével, de szívével is itél, aki tekintetbe veszi a körülményeket, aki beismeri, hogy a bíróság napjainkban még a legmeggröszöttebb gonosztevőnél is színter keresve kutatja az enyhítő, a mentő okokat, a kuriának ezt az ítéletét tévesnek, vagy legalább is igen-igen szigorúnak ítélte, maga a róla tudomást szerzett katolikus laikus elem pedig megdöbbenőnek, egy-

szerűen rettenetesnek ítélte, kérdezem, ismételtén kérdezem, találkozott-e egyetlen egy székegyföldi függetlenségi és 48-as képviselő, aki az országban, vagy a sajtóban felemelte volna tiltakozó vagy védő szavát?! Mutassanak csak egyetlen egyet azok közül, akik itt nálunk választás alkalmával fel téglával verik a mellüket a székely katolikus papság előtt, hogy ők ilyen meg olyan vallásos egyének. Vették-e észre az én felette tisztelt párttársaim, hogy amikor az a 24 néppárti képviselő annak a szegény katolikus papnak az ügyét az országban magáéva tette, csak egyetlen egy is lett volna, aki nyíltan pártjukra állott volna? Mindnyájan vagy meglapultak, vagy egy-két korifeuszavára ők is felemelt ököllel kiabáltak, ki a koalícióból a néppárttal, megszegték a szent paktumot, megrontják a felekezeti békét, a vallásháború úszkát dobják a nép közé stb. stb. Ki tudná mind leírni a sok hangzatos, de üres, hazug frázist. Vagy tán az ilyen s hasonló kiszólások nem üres frázisok?! Vagy tán egy törvényes alapon álló katolikus plébános védelme a legenyhébb névvel nevezett téves ítélettel szemben már a felekezeti béke megbontása, már türelmetlenség, már égbe kiáltó bűn?! Bezzeg, ha egy görbe lábú újságíró zsidó gyereknek a tyükszemére lépnek, mindjárt akad elég védője a sajtóban s az országban.

Élég volt már. Nap-nap mellett látjuk, hogy a függetlenségi s 48-as képviselő nagy része nyíltan, emelt fővel az ország színe előtt nem mer vallomást tenni az ő katolikus voltáról. Nem lehet minket már többé holmi üres szövegekkel felvezeteni. Igenis nyíltan kimerjük mondani, hogy az igazi hazafiságot, az igaz, pozitív alapon álló kereszténységtől nem lehet elválasztani.

„Kard foglalta el, kereszt tartotta fenn e hazát.”

Mi tehát jókor tömörülésre, munkára hívjuk fel első sorban a háromszéki katolikus papságot.

A magot, az eszmét abban a kis szobá-

jössz te sorra! Értetted? Melyik halált óhajtod? Válassz! Várj, majd én ajánlok egyet a te számódra. Keresztre feszítünk fejjel lefelé, nyakadba pedig egy mázsás követ akasztunk, tesztet tüzes vessal piszkáljuk. Tetszik ez neked? Ezt óhajtod? Meg lesz! Ajánlom, gondold meg jól! Én csak jót mondok, jót akarok. Mond, hogy tévedtél, ami Istenünk az igaz Isten, annak fogsz tömjenezni, azt fogod imádni. Biztosítalak, a császár szép állásba helyez téged ezekkel egyetemben, meg lesz mindentek, amit óhajtok, szemetek, szátok megkíván.

Nem használt semmi. Megmaradt szándékánál. Ó hű marad Istenéhez s kész inkább a legrettenőbb halálnemmel kimulni, semhogy az ő hitétől elszakadjon.

— Szerenesétlen teremtés! Gondold meg, mit beszélsz? Nem hallod az Úr szavait, meglátván Jeruzsálem városát, könnyezett miatta? „Vajha megismerted volna te is legalább ezen a te napodon, amik békessegedre szolgálnak. Most pedig el vannak rejtve a te szemeidtől! Mert réád jönnek a napok és körülvesznek ellenségeid árokkal és körülögnak és megszorogatnak téged mindenfelől. És földig lerontanak téged és fiaidat; és nem hagynak benned követ kövön, mivelhogy nem ismerted meg a te látogatásod idejét. . . . Mikor pedig látjátok Jeruzsálemet körülvenni hadseregtől, tudjátok meg, hogy elközelgetett annak pusztulása. Akkor, a kik Judeában vannak, fussanak a hegyekre és a kik a városban, költözzenek ki és a kik a

vidékeken, be ne menjenek abba. Mert a boszszuállás napjai ezek, hogy beteljesedjenek mind, amik írva vannak. Jaj pedig a nehézkeseeknek és szoptatóknak ama napokban; mert nagy szorongatás lesz a földön és harag e népen! És elhullanak a fegyver éle által és fogságra vitetnek. Minden népekhez és Jeruzsálem eltapodtatik a pogányoktól, míg nem betelik a nemzetek ideje.” Megjövendölöm: ez a sorsa Rómának is. Le fog tűnni a császárok hatalma, megtörik önkényuralmuk, a keresztény vallást ki nem irtják a föld színéről. Boldogok ezek, akik az Urért szenvednek, üldöztetnek, mert odafenn boldogság vár reájuk . . .

— Ki vagy te, hogy így mersz beszélni?

— Ki vagyok? Oh, ne kívánd tudni! Én vagyok a te Megváltód: az Ur Jézus.

A börtön felügyelője e szavakra térdre roskadt s fuldokló hangon csak ennyit mondott:

— Uram, Üdvözítőm, nyitva az ajtó. Szabad az út. Távozz, fuss innen a városból, siess tova az éj sötétjében, nehogy holnap téged is megöljének.

Az Üdvözítő azonban nem távozott.

Másnap reggel hasztalan várta a császár a börtön felügyelőjét. Nem jelent meg nála. Bosszankodva járt kelt fel-alá szobájában s kiadta a parancsot, hogy keressék elő. Hosszas szaladgálás, keresés után rá is akadták. Elmon-

dották a császárnak, hogy hű embere elpártolt tőle s a szónoknak engedelmeskedik.

A császár remülve hallgatá mindezeket. Mit tegyen? Mindjárt határozott is. Vérpadra! Úgy is lön. Fejét vetette.

Midőn odaállott a bitó elé, vigan csak ennyit mondott a hatalmas császár felé nézve: — Keresztény vagyok!

Apróságok.

Ha az asszony akar . . .

Tanulnunk kell attól, akitől lehet: a tudatlan a tudóstól, az ifjú az öregtől; sőt nem egyszer megfordítva is! A v é n Európá is sokat tanulhat az ifjú Amerikától, amely már igazán csaknem minden téren megelőzött és felülmúlt bennünket. Ime egy szép példa, melyet egy tekintélyes olasz újság mond el valami amerikai újság alapján, hogy az olaszok okuljanak rajta, de mi magyarok is tanulhatnánk belőle:

A Buenos-Aires-i operaház nagy szintársulatának vállalkozója befejezván a jelen szezon tárgysorozatát s így Strauss Salomé*) című operáját is, ama fővárosnak hölgyei teljes joggal tiltakoztak ezen darab előadása ellen,

*) Salomé annak a leánynak a neve, akinek táncá az evangélium szerint Heródesnek annyira megtetszett, hogy kést volt Salomének egy kívánságát teljesíteni. S. Ker. Szt. János fejt kívánta.

ban, ahol mindezeket megbeszéltek, elvetették. Nehányunk szívében már ki is kelt. Megvan a kertész, a vezér is. Mindnyájan igen jól ismerjük. Hiszen itt él közöttünk előljárónk. Igazi önzetlen hazafiságról, mély tudományairól, magas társadalmi műveltségéről keresztény testvéreink is őszintén tisztelik. A szó igazi értelmében vett szónoki tudásáért, mely vallásosságáért, amelyet kerülete erkölcsi s anyagi jóléteért kifejt, a nép atyjaként tiszteli. Szóljak-e még többet?!

Gondolkozunk, s cselekedünk. Ápolgassuk a kikelt esemetét. Álljunk a vezérünk kibontotta zászló alá. Krisztus katonái vagyunk. Ne feljünk senkitől s semmitől. Mondják bár, hogy feketék, reakcionáriusok, klerikalizmus vagy hármik vagyunk, mi tudjuk, érezzük, hogy mindamelllett jobban szeretjük édes hazánkat, mint azok a hazafisághoz utazó vigécek, akik ily névvel szoktak bennünket illetni. Ne feljünk. Nemuljon el a lelkünkben minden más érzés, csak az álljon előttünk, hogy katolikus vallásunkat akarjuk most és a jövőben megvédeni, megerősíteni. Alakítsunk katolikus pártot. Tömörüljünk szeretett vezérünk Balázs Ferenc torjai főesperes zászlója alá, tömörüljünk s dolgozzunk, hogy a kis esemete idővel erős, hatalmas fará nőhessen, amely édes mindnyájunk javát szolgálja.

Munkára!!!

Brutus.

Miért szükséges a kath. népszövetség?

Sok mindenért, azt rövidesen le sem lehet írni. A sok között azért is, hogy a tanácsnélküli jóakarató intelligens embertől könnyen és bizalommal kerhessen és nyerhessen tanácsot. Elmondok egy megtörtént esetet, ez sok mindent megmagyaráz. Folyó hó 27-én Cs. községben voltam társadalmi kérdések tárgyalása végett és a kath. népszövetség megalakítását előkészíteni, az illetékes plébánosnak lehetővé tenni.

T. Gy. fiatal gazda panasolta, hogy a múlt

tavaszzal felesége őt hűtelenül elhagyta és egy más gazdával összeállott.

Nem elég, hogy hűtelenül elhagyta, vagyónából részt követelt s minthogy a válási-per lejártá előtt bírói ítélet nélkül nem akarta kiadni, a hűtlen nő beperelte. Elment egy bírtokos úrhoz tanácsot kéri. Ez is azt mondotta, hogy nem köteles kiadni, egyúttal ügyvédhez utasította, ki el is vállalta a védelmet, de a tárgyalásra csak gyakornokát küldötte el, de ez is elállott és mi történt? Kellő védelem hiányában 700 korona összegig megfizettek és női tartás címen is havonként fizetendő összegre kötelezték, pedig az egész falu tudja, hogy a nő össze van állva egy földmives gazdával, ő maga munkaképes, mindennap dolgozott, gyermektelen nő.

Most szegény gazda, valami Mór nevű ügyvédhez ment, ki egészen meg van botránkozva az elhagyott férfiú megfizetése felett.

Mindez nem történhetik meg, ha a vidék katolikusai népszövetségbe csoportosulnak, egy megbízható kath. népszövetségi ügyvédet bíznak meg a helyi igazgató közbejöttével, kit lehet ellenőrizni és aki nem hagyja cserben védencét.

Az ügy tovább folyik és lejártá után részletesen ismertetni fogjuk.

Egy más eset:

N. községben Cs. reszeges ember részegállapotban megtámadja Sz. tiszta józanéletű, talpig becsületes gazdát, kit tolvajnak, hitványnak szidalmaz, becstelenséggel szavakkal illet és merészen megy Sz. gazdával szembe, ki felindult állapotában megasztítja és a reszegember felfordul, de semmi baja sem történt.

Sz. bepereli Cs.-t, mert letolvajozta. Cs. elmegy egy zsidó ügyvédhez és Sz. gazdát bepereli, mert megverte. Cs. hamistanukat fogad, Sz. bízva igazságában még ügyvédet sem fogad. Mint igazságos ember mindent szóról szóra a valóságnak megfelelően elmond és a hamistanuk azon vallomása alapján, hogy Cs. gazdát megvádolta, Sz. gazdát 80 korona büntetéssel sújtották és azt, ki a támadást kezdte, ki minden gúnynével, becstelenséggel tolvajnével illette Sz. gazdát, csak 10 koronáig büntették.

amely ama város legelőkelőbb s a hölgyvilágtól is legsűrűbben látogatott színházában került műsorra. Ezért tehát, miután előzőleg nyilvánosan protestáltak a lapok útján ez ellen, küldött-ségileg kérték és követelték a társulat vállalkozójától, hogy a Salome c. opera maradjon végkép ki a műsorból s a nyilvánosság elé semmi módon ne kerüljön többé.

Urugay-nak pedig összes katolikus hölgyei szövetségbe léptek s kebelükben állandó Színházicenzúra Kommisszió szervezetek, melynek célja a katolikus lapok útján tudtára adni a közönségnek, melyek a színházi tárgysorozatban a megengedhető, a kétes és a rossz darabok. Célja továbbá a Kommisszióknak megakadályozni, hogy a vállalkozók színe bocsássanak botránnyos jeleneteket akár olyanformán, hogy személyesen tárgyalnak és iránt velők, akár pedig az által, hogy hasonló illemsértő daraboknál a szövetségbe iratkozott hölgyek egyike sem jelenik meg. Ez a Színházicenzúra Kommisszió eddig is szép eredményt ért el s többek között a Salome ott is végkép lekerült a sorról.

Az amerikai nők ez egyszer megmutatták, mily igaz az a közmondás, mely szerint ha az asszony akar valami jót, az sikerül is neki. Mert sikerül is. De miért nem sikerül ez nálunk is? Mert nem akarják! Sőt ellenkezőleg. Mindenféle színházban, a szépművészetekben, az irodalomban s mindenütt máshol oly gyakran fordul elő nemcsak valami erkölcsértő,

hanem legtöbbször egyenesen meggyalázó és degredáló a nőre nézve és mégsem emelik tiltakozó szavukat, sőt leginkább épen a nők fizetnek azokra és tolonganak oda.

Az amerikai katolikus nők lelkiismeretük szava szerint cselekedtek, mert érezték és át tudták érteni, hogy a vallásnak joga van megnyilvánulni az életviszonyok minden változatában.

Gondoskodás a részegekről.

Vannak már a vonaton külön kocsik a d o h á n y z ó k és külön a hölgyek számára; most arról van szó, hogy adjanak külön kocsit a r é s z e g e k számára is. Ezen újításnak gondolata Svájból ered. Ott, mint általában a világ minden többi országában is, a vasárnapi kirándulások vége nem egyszer különös mámoros hangulat. Ezért aztán, mikor a vonat a kirándulókat visszazsallítja, a lerészegedettek épen szeretetreméltó kompániája a többi utasokra nézve igen kellemetlen szokott lenni. Az a kérdés merül fel tehát a svájciak részéről, hogy nem volna-e jó vasárnapokon két vagy esetleg három kocsit csatolni a vonathoz, melyek kizárólag a berugott urak számára volna fenntartva. Ezeknek a fenntartott kocsiknak aztán meg volna a maguk címtáblája, melyen világos, diszkrét szavakkal jelezve volna azoknak, nem épen előkelő rendeltetése. Hihetőleg ez a találmány meglehetősen hatásos lehetne, de

Miért? Mert Sz.-nek nem volt alapos védelmezője a tárgyaláson, megilletődött állapotában nem felebeztet, pedig voltak, kikkel az igazat tanúsíthatta volna, még azt is betudta volna bizonyítani, hogy az ellenfele tanui ellene hazonos vallottak, hamis tanubizonyítást tettek.

Mindez másképpen történik, ha Sz. gazda nem lett volna közömbös gazdatársaival együtt a kath. népszövetséggel szemben. A népszövetségi ügyvéd megtudta volna védelmezni.

Javallom, hogy a népszövetségi titkár a kath. községekben, valamint a vegyesegekben is, sorra jelenjen meg a plébános és tanítók jelenlétében, az ilyen eseteket jegyezze fel, gondoskodjék a helyi igazgató segítségével az ártatlanul üldözöttek védelmére. Akkor lesz kath. népszövetség minden községben. Azután következzék, hogy csak kath. népszövetségi vállalkozóval, munkásokkal, iparosokkal építtessünk; a kath. népszövetségi tagot minden jogos törekvésében mindig és mindenütt megpártoljuk. Pozvány világba jutottunk, melyben csak egyesült erővel, egymás kölcsönös támogatásával leszünk képesek igazságos érdekeinket is megvédelmezni. Tehát a kath. népszövetséget a gyakorlati étellel minél bensőbb összeköttetésbe kell hozzuk.

Szabó György.

Dóm-múzeum.

A gyulafehérvári székesegyház a hazai műépítés egyik legértékesebb emléke; története a magyar műtörténelem egyik legérdekesebb fejezete. A nagy viszontagságú egyház restaurálásának haladása a magyar kultúra nagy érdeke, mindnyájunk öröme. Az ősi állapot helyreállítását is célzó újítás csak rejtett régi emléket hoz napvilágra és fölöslegessé fog tenni némely ismert részletet.

A külföldi nagy egyházak az ilyeneket külön dóm-múzeumban gyűjtik és őrzik. Az olasz nevezetes templomok némelyike mellett oucola állott font, amely építési iskola volt és múzeum lett. A hazai székesegyházak közül a pécsi,

két nehézség még megoldásra várna benne: hogy lehessen tudni, kik megértetni bizonyos részegekkel, hogy ők tényleg be vannak csipve és másodsor: mikor és hol kellene őket leszállíttatni.

Drága illat.

Úgy találtam ottan . . . Kezében egy nyitott levelet szorongatott . . . Tekintetét a felesültre szegezte, közben pedig nem tudom mi-fele szavakat suttogott halkán, csendesén, de mely áhitattal, mint azok, akik szívőből tudnak imádkozni.

Azt gondoltam előbb, hogy valami szomorú hírt kapott s ezért hoztam őt megszólitani. De később mégis csak bátorságot vettem magamnak és kérdém:

— Mi újság, jó nénikém?

Megrezent és felelé:

— Semmi. Ah! ön az? Hozta Isten!

Talán észrevette, hogy szememmel kíváncsian kérdőleg tekintetem a levélkére, melyet kezében szorongatott, mert így szólott hozzám:

— Egy levélke ez, melyet még ma este elküldök. — messze, az én drága fiacskámnak. A világ fiait behintik illatos drága olajjal küldeményeiket; hát egy keresztény anya küldhet-e levelet gyermekének a z i m á d s á g d r á g a i l l a t a n é l k ü l ?

R. M.

kathedralisnak emlékeit gyűjtötték és ismertették legrendesebben. Nagybecsű a Bruckenthal-múzeum egyházi osztálya is, jórészt a katolicizmus erekléji díszlencze benne.

Gyulafehérvár nagyon alkalmas volna dóm-múzeum alapítására. Ez a székesegyház építési stb. emlékei mellett annak kincseit is magába fogadhatná. Egyesíteni lehetne vele a káptalani, püspöki levéltárt és könyvtárt, sőt a helyiség nehéz kérdésének megoldásával, talán a Batthyá-neumot is.

És össze lehetne ezzel kapcsolni az erdélyi egyházmegyei múzeumot. Ezzel már sokatigéző nagybecsű magja és alapja van meg abban a gyönyörű gyűjteményben, a melyet mostani nagy püspökünk szerzett és helyezett el az aula folyosóján.

Az egyházmegyei múzeum szervezésének most van a legsürgősebb időpontja. Országzszerre restaurálják a műemlékeket, újítják a templomokat, kolostorokat és felszerelésüket. És szerte-széjjel jár a kufárok kapzsi hada, amely néha potomáron elharácsolja az egyházi használatban talán elavult és félretett, de műtörténelmileg nagyértékű egyházi dolgokat.

A könyv- és levéltárokat is selejtezik, a duplumokat elküldik. Az antiqariusok lesik a prédát. S az összetrafikált tárgyak nem a magyar nemzeti múzeumba kerülnek, hanem többnyire külföldi gyűjteményekbe. És így a nemzeti kultúra pótolhatatlan kárára, erősen megdézsmálódik az is, ami keveset megbaggyott múltunkból a tatár és török, a labanc és kuruc, a reformáció képmódozása és az osztrák jozefinizmus.

Hora ruit. Meg kell menteni a megmenthetőt. És még van. Azonban periculum in mora. De a legnagyobb veszedelem idejében itt van a gondviselészerű férfiú! Erdély püspöke, kinek lelke mintha a pünkösdi lángokból volna alkotva.

Művelt és tudós, gazdag és előkelő. A kedvező konstelláció teljes nála. Az ő dicső érájának egyik legnagyobb, legmaradandóbb emléke volna a gyulafehérvári dóm-múzeummal összekötött erdélyi egyházmegyei múzeum.

Ezzel aztán könnyű volna kapcsolatba hozni, esetleg ennek adminisztrálásra birni a megyei régészeti múzeumot.

Az erdélyi püspökség e múzeuma páratlan volna az országban. Általános tudományos jelentőségre nézve meghaladná a primáci múzeumot, mértékét tekintetéből az erdélyi múzeumot. Tündöklő dísz és egyik hatalmas sarkköve, de lendítő propagátora is volna a gyulafehérvári katolikus főiskolának, amelynek ügyét ismét reményterősítően megmozgatta kegyelmes püspökünk, midőn a katolicizmus számára revindikálta a várbeli régi igazságszolgáltatási épületeket.

Dr. Herrmann Antal.

H I R E K.

A sztrájk.

Az általános nyomorúság, amely különösen az idejében a munkásosztályt sújtja, küzdelemre hívja a világ proletárjait a kapitalizmus ellen s kenyeret és jogot követelve emeli föl szavát.

Ime a lapok hírei sztrájkmozgalmakkal vannak tele, a melyeket a világ minden részéből napról-napra nagyobb számban hord össze a táviró.

Hogy mennyiben jogosult a sztrájk és mennyiben nem, azzal ezen a helyen nem foglalkozhatunk.

Érdekes, hogy a sztrájk, amely rendszeren nagyobb munkabérre és a munkaidő redukciójára törekszik s alapjában a tőke uralmát akarja meglazítani, legtöbbször a tőkének hajt hasznát, mert a tőke a követeléseket a fogyasztó közönséggel szemben érvényesíti.

És érdekes, hogy relativ eredmények mellett is általában a proletárság küzdelme meddő küzdelem.

Ha végig megyünk a nagy világ sztrájkstatisztikáján, alig találkozunk oly esettel, ahol a proletárság intenzív, tartós eredményt ért volna el s ha itt-ott küzdelme relativ győzelemmel végződött is, általában saját magának okozott kárt.

Mikor 1870-ben az angolországi kőszénbányák munkásai sztrájkba léptek, ez a mozgalom oly befolyást gyakorolt Anglia közgazdasági életére, hogy az ezután beállt áremelkedések tetemes nyereséget szereztek a munkaadóknak.

A sztrájk története már tulajdonképpen a XIV. századdal kezdődik. — Hazánkban már 1525-ben sztrájkoltak a besztérecbányai bányamunkások, 1573-ban és 76-ban a kolozsvári ötvöslegények, 1606-ban és 1609-ben a délmagyarországi bányászok.

Ezek azonban valamint a külföld első sztrájkmozgalmai is, hatóságilag elnyomottak, vagy szervezetlenségük miatt összeomlottak.

A világ sztrájkmozgalmai között a legérdekesebb a londoni dockmunkások 1889-iki sztrájkja, a melyben egyszerre 130.000 munkás vett részt. Ez a sztrájk öt hétig tartott s a legpéldásabb rendben folyt le. Az a tanulatlan, szervezetlen munkáscsapat bámulatos nyugalmat tanusított. A sztrájkolókat béremelést és állandóbb alkalmaztatást követeltek. A művelt angol társadalom a legnagyobb szimpátiával kísérte a mozgalmat. Gyűjtött és népkönyhát állított a sztrájkolók részére. Végül választott bíróság döntött a küzdelemben, hol a lord major, a londoni püspök és Manning tábornok a munkásoknak adtak igazat.

A legborzasztóbb a világ sztrájkmozgalmainak történetében az 1877-iki amerikai vasúti munkások sztrájkja, a melyben a tömeg az Atlantioceánról a Csendes-tengerig rabolt, gyilkolt, rombolt, gyújtogatott.

Nálunk eddig a legnagyobb mervű a vasúti sztrájk volt, amely úgyszólván egész Európára kihatott és — semmi eredménye sem volt.

Úgy látszik, hogy most már a munkaadók sem hajlandók tétlenül, összetett kézzel nézni a sztrájkokat.

Ime, a tőke retorzióval él, beszünteti a munkát s így szorítja munkásait arra, hogy most már ők engedjenek.

Igy harcolnak az ellentétes érdekek önmaguk és a köz kárára, holott békés uton elintézve az ügyet, talán kevesebb volna a bosszúság és több a haszon mindkét részen.

— **Püspök atyánk** 10-én meglátogatta kispapjait és kiosztotta közöttük Rómából hozott ajándékait: az intézet két exponáltabb növendékének Todor L. főduktornak t. i. és Csipak L. r. isk. elnöknek egy-egy gyönyörű és értékes, mozaikkal díszített keresztet a „plebsnek” pedig kedves apró Cecilia érmeckéket. Különösen pedig, ami a legkedvesebb, a legtöbbet ér: megmondotta, hogy a Szentatya örömmel és szeretettel vette fiú hódolatukat.

— **Személyi hírek.** Püspök urunk hétfőn este Kolozsvárról székhelyére visszatért. — Mik e s J á n o s gróf főesperes pár napra városunkba érkezett.

— **Kolozsvári tudósítónk** röviden a következőkben számol be a kolozsvári püspöki látogatásról. E hó 11-én délelőtt érkezett meg a Főpásztor a spirituális kíséretében; az állomáson Hirschler kanonok várta; az állomáson elköltött rövid bójti ebéd után Purjes egyetemi tanárhoz ment. 5 órakor győntatta a diákokat, 6 órakor megmutatá magát a szt. Antal estélyen. Szombaton diakonussá szentelte Jellmann Gyulát a klinika kápolnájában a betegápoló nővérek nagy örömeire. Látogatásokat tett, kihallgatást adott a legkényesebb s különféle ügyekben. Este ismét győntatott egyetemi hallgatókat. Vasárnap a Miasszonyok zárdában pappá szentelte Jellmant s megbérmálta kzf. gróf Zeyk leányt. Vasárnap este 6 órakor a zsufolásig megtelt főtéri templomban prédikált s kiosztotta a pápai áldást. Hétfőn hivatalos látogatásokat tett, delután az igazgatótanács ülésén elnökölt s este székhelyére visszatért.

— **Háromnapos titkárságomból.** Elszomorító, érdekes és nagyon fárasztó dolog, hogy mi minden ügygel jönnek az emberek a püspök elé. Egyik ferjhez megy, az az óhajuk, hogy a püspök eskettesse őket; a másik nagy családjára való tekintetből 40—50 koronát kér, de véletlenül megtudjuk, hogy az illetőnek 7 ezer koronás háza van; egyik ágyban fekvő beteg, a püspök látogassa meg; egy zsidó megkeresztelkedik, a püspök legyen a keresztapja; protekciós leveleket kérnek miniszterekhez stb., leánykát helyezzen el zárdákba stb.

— **Vigasztalódjunk** mi fehérváriak, mert Kolozsvárt is ép oly piszkos az aszfalt és sötét a villany, mint nálunk; az idő ép oly szépséges, ködös, sáros, mint nálunk. A mi fiakereink azonban csak bujjanak el, de nagyon a kolozsváriak mellett.

— **Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat** e hó 11-ikén választmányi ülést tartott, amelyen Kóródy Imre pénztárnok a pénztári forgalomról tett jelentést. Néhány kisebb folyó ügy elintézése után a választmány megállapította a közgyűlés megtartásának idejét és programját is.

— **A székesegyház téli építkezése.** A téli idő beálltával sem szűntek meg a székesegyház restaurálási munkálatai. A keresztahó déli részét, a templom többi részétől, részint téglafallal, részint deszkapalánkkal elzáratták és az e képen elszigetelt helyen felállított két hatalmas és jól befűtött vaskályha, hideg levegőt annyira mérséklí, hogy a kőfaragók elég kényelmesen dolgozhatnak.

— **Jótekönyelű hangverseny.** Gyulafehérvár sz. kir. város közönsége f. hó 19-én szombaton a Hungária szálló éttermében jótekönyelű hangversenyt rendez a cs. és kir. 31. gyalogezred zenekarának közreműködésével. A tiszta jövedelemből a Bosznia, Hercegovina és Dél Dalmáciában levő katonáknak karácsonyi ajándék fog beszereztetni. — Személyjegy 2 kor., Családjegy 4 kor. — Kezdeté este 7/8 órakor.

— **Kereskedőink szoliditása.** A karácsonyi ünnepek közeledtével, minden kereskedő az üzlet kirakatainak művészi berendezésével iparkodik a vásárló közönség figyelmét magára vonni és vásárlási kedvét fokozni. Sőt, hogy az árak iránt is tájékozozzanak, az árucikkekre bizonyos számot ki is függesztenek, így például: 1.75. De ember legyen ám az a talpán, a ki ki v ü l r ö l nézve a dolgot kiokosodik, hogy vajlon krajcárt kell-e ez alatt a szám alatt érteni, vagy pedig fillért. A fillérekre gondolsz, az árucikket jutányosnak véled s szépen besétálsz az üzletbe vásárolni, a hol azzal a kellemes meglepetéssel állanak eléd, hogy ne ringasd ma-

gad illuziókban oh ember, nem fillér az, hanem krajcár. A kifüggesztett szám csupán családok és a kereskedő elegendőnek tartja, ha a száz percents árukülönbözetet. egy ketes értékű mosolygással adja tudtadra, amelyről ismét nem tudod kisütni, hogy kinek szól az: valjon a te jó hiszeműséged neke vagy pedig az ő szolid eljárásának. Ausztriában, hol a kereskedői szolidásra adnak valamit, törvényileg van elrendelve a korona érték jelzése. Nálunk nincs erre törvény, mert egy kissé keleten lakunk, de azért a vásárló közönség, a maga jól felfogott érdekében igen helyesen járna el, ha az olyan üzleteket elkerülné, a melyekben az árucikknek nincs határozottan megjelölve, hogy az árak alatt krajcárt kell-e értenünk, vagy fillért.

— **A sajtóért.** Az Egyházi Közlönyből veszünk át e felkes indítványt. Közelednek a karácsonyi ünnepek, mikor a fiatalság, az iskolás gyermekek énekszóval végigjárják a falut s minden háznál pár fillért kapnak adományképen. Szólítsuk fel híveinket a templomban, hogy ezidén a szokásosnál bővebben ajándékozzák meg a betlehemes énekeseket s a gyermekeket nyerjük meg viszont azon szent ügynek, hogy az így összegyűjtött fillereket adományozzák a katolikus sajtóalap javára. A karácsonyi ajándékozások szép szokását fogjuk be színtén a katolikus sajtópártolás szolgálatába. A „csak egy virágszál” formájára, hangoztassuk híveink előtt „csak egy karácsonyi ajándékot” egy szegény elhagyott árva, a katolikus sajtó javára. Ha másképp nem megy, ott van minden plébániában szervezve a Rózsafüzértársulat, annak kis kasszájából kapjon egy-két korona adományt a katolikus sajtó lelkiismeretével szolgál a szellemileg éhezőknek! Az ily módon begyűjtött összegeket küldje be minden plébános a Katolikus Sajtóegyesület pénztárába. Ezen két módon kívánja a tapolyi esp. kerület papsága segíteni a katolikus sajtót s ez uton szólítja fel Magyarországon összes esperesi kerületeit, illetve azok papságát, hogy tegyék meg ugyanezt most karácsonykor. Ily módon legkisebb számitás szerint 10.000, egy kis jóakarattal mellet legalább 20.000 korona összeggel gyarapodhatik a Kath. Sajtóalap. Ime ily csekély fáradsággal, ily kis jóakarattal mily nagy dolgot művelhetünk! Felre a sopánkodással, elő a tettekkel. Legyünk már egyszer praktikus katolikusok!!

— **Mária kongregáció tagfelvetel Kolozsvárt.** Szeptőlteni fogantatása napján könyvekig megható ünnepségben volt részük Kolozsvár kath. híveinek. Az egyetemi ifjak Mária kongregációjának tagjai megújították előző években tett fogadalmait, többen pedig Dr. Hirschler József praelátus, kanonok kezeibe tették le új fogadalmait, hogy ők jó avagy rossz, boldog vagy boldogtalan életkörülményeik közepette hűen harcolnak abban a hadseregben, a melynek frontján a Mária lobogó leng, nyílt szívvel, ellentmondást nem tűrő határozottsággal esküdtek Mária zászlójára. Az ünnepélyes avatást a fötéri plébánia templom énekára által énekelt Loretói litania nyitotta meg, majd a kitelt Oltárszentség előtt Dr. Hirschler József praelátus-kanonok, buzgó szavai következtek. Jellemesek legyenek, hogy jellemesek lehessenek ehhez szükségesek elvek és ezek hűség megőrzése. Bretagnei és katolikus vagyos, hangzott régen. Legyenek hűhő katolikusok és magyarok, tehát vallásosak és hazafiak. Legyenek tiszták, a tiszta szív és tiszta jellem azok a szilárd alapok, melyre az ifjú az élet változó körülményei közepette építhet, mert másképpen csak romokra építene, romokra építeni nem lehet. Buillon Gottfried mondja „azért vagyok

erős, mert tiszta vagyok“. Columbus Mária nevű hajójával ledezte föl az újvilág földjét és ennek első szigetét az Üdvözítőről nevezte el; az élet zajló tengerére ha kilépnek a melyen szántó hullámok felett a bold. Szűz aegisze alatt virágzik meg a férfias erőket próbáló küzdelmeket; s így minden tettők Jézus nevében megszerzi az örök ígéret földjét, az eget. Az Isten az első embert ezzel a gondolattal állította a világra: dominamini, uralkodjatok, uralkodjatok első sorban önmagukatok s akkor uralkodni fogtok az egész világon. A bold. Szűz pártfogásába és Úr Jézus kegyelmébe ajánlotta a jelenlevőket, s ezzel véget ért a lélekemelő ünnepség.

— **Üvegyár Borszéken.** A székely ipari és gazdasági érdekek hathatós támogatását azok az iparvállalatok szolgáltatják, amelyek a Székelyföld ipartermékeit dolgozzák fel s a székely nép szorgalmas munkásságát veszik igénybe. Erdélyben, de különösen a székelyek lakta vidéken a természet gazdag kincseivel van tele a föld, a hegy, az erdő s ezeknek a kincseknek kiaknázása az iparpolitikának s az iparfejlesztési akciónak feladata. Örvendetes módon végzi munkáját ez az akció, az iparvállalatok száma szaporodik s a tőke mind nagyobb mértékben vállalkozik a Székelyföld iparának fellendítésére. Újabbban a Borszéken levő s évek óta szünetelő üvegyár üzemét újra megkezdik. Egy részvénytársaság veszi át a gyár üzemét, amely a szükséges 800—1000 vagyon kölcsönt a gyergyói első báayarszvénytársaságtól már biztosította. A gyár üzeme nagyobbabbaságának igerkezik, mert évi termelése 4—5 millió vizes és sörös palack előállítására lesz. A magyar ipar, de különösen a székely gazdasági érdekek hathatós támogatása szempontjából figyelemreméltó ezen vállalat, amely anyagiakban is megfogja hozni a jövedelmet, mert Magyarországon az üvegyártáshoz szükséges anyagot és munkaerőt ily könnyűszerrel és olcsón sehol sem lehet beszerezni, mint a székely vidéken.

— **Petőfi-eréklyék.** Bpsten a Bajza-utca sarkán befejezéséhez közeledik a Petőfi ház átalakításának munkája. Az érdekes múzeumban Petőfi eréklyéin kívül Jókai: Mórnak és a költő több kártársának emléktárgyait is kiállítják. A muzeum ünnepies megnyitása 1909. március 15-én lesz, tehát a tárgysorjátek húzásának megjéte után egy héttel. A Petőfi Társaság ismételve kéri a közönséget, hogy a Petőfi ház létesítése és fentartása költségeire rendezett 1 koronás sorsjegyeinek vételével és terjesztésével támogassa kulturális és hazafias törekvéset. A gazdag nyereményekben bővelkedő sorsjáték sorsjegyei megrendelhető a Petőfi Társaság irodájában: Budapest, IX., Boráros tér 2 szám alatt.

— **A vasutasok diszruhája.** Régi vagy a vasutasoknak, hogy egyenruhájuk helyett célszerűbbet kapjanak. Az új egyenruha-szabályzat már készül is és mint vasutaskörben beszélük, legközelebb életbelép. Eszerint a mostani továbbra is megmarad a szolgálatban, amellet azonban diszruha is lesz. A különböző rangok jelzése a vállon és az arany vállrózsán fog kifejezésre jutni. Különböző funkciókat végző hivatalnokok, mérnökök, fogalmazók, altisztek és szolgák, más megkülönböztetést kapnak. Az új egyenruhához osztrak mintára kard is járul.

— **Nemzetközi gyermekesere.** Párisban egy nemzetközi társulat működik, mely idegen nyelvek megtanulását úgy akarja előmozdítani, hogy különféle nemzetiségű gyermekeket cserél ki akár a vakációra, akár egész esztendőre. Mult évben Francia- és Németország közt 88 gyermeket cseréltek ki, köztük 25-öt egész évre.

Francia- és Angolország közt 33-at. Érdekes, hogy a francia gyermekek leginkább Németországba akarnak menni.

— **Lakeipő és kalocsni.** Jóizű histórián mulatnak most az N-ek, mely a napokban került nyilvánosságra. Ugyanis az egyik N-i általános becézett szép úri leányt eljegyezte egy budapesti miniszteri hivatalnok. Az esküvőre, kevés szabadságot nyervén, csak épen hogy a pontos időre juthatott el. Budapest felült tehát az este 9-kor induló személyvonatra, hogy másnap 11-re N-ek elmondhassa a boldogító „holtomiglan holtáiglan” t. Utközben azonban keményen megréftalta a sors. A kupében elhelyezkedve, csakhamar azon vette magát észre, hogy bármennyire forduló pontján van életének, mégis kegyetlenül elővette az álom. Lefeküdt hát szépen a kocsí diványára, s álmodozni kezdett esküvőről, menyasszonyról, boldog házasságról. Vagyis csak álmodozott volna, mert minden másodpercben feldobozott, nyugott és rángatózott. Iszonyúan süttötte a tyukszemét a vadonatúj lakeipő. Hogy megszabaduljon a cipő és tyukszemvelés rettenetes fájdalomaitól, levetette lakeipőjét s aztán nyugodtan, édesen, fájdalom nélkül elaludt. Épen úgy, ahogy a völegények szoktak: mosolygva. Csak akkor ébredt föl, mikor a kalauz bekialtotta az állomást nevével. Akkor keljünk fel, mert még rendbe is kell szedni magunkat. Hol van csak a lakeipő? Igen ám, hol van? Sehol a kupében! Leszállt — valakinek a lábán. Kutatás, keresgélés az egész kocsiban, nincs és nincs, ellopták a lakeipőt. N. pedig közeledik veszedelmesen s a Perron vár a násznép. Kétségbeesetten futkos kezeskocsin a harisnyájában a völegény, kér, esdek, rimánkodik az utazók között egy pár cipőért. De hát ki adna oda a maga cipőjét, ki szállna le a vasútról harisnyában? Mikor már látszottak N-ek körvonalai, a nagy szomorúságban hirtelen megpillantott a halálra vált völegény az egyik utas lábán egy pár kalocsnit. Addig kérte, míg a tulajdonosa megvált a kalocsnitól. Gyorsan boldogan felesusszantotta a völegény s N-en egy kissé kimelegedve ugyan, de biztos léptekkel sietett menyasszonya karjaiba a lötyögő kalocsniban.

— **Örökös nyugdíjak.** Angolországban néhány szerencsés familia örökös nyugdíjat élvez. Ezek köze tartoznak Nassau d'Auverquerque Henrik örökösei, a híres tábornagy utódai, kik 8000 shillinget kapnak abból a 40,000 shilling örökös évi nyugdíjból, melyet III. Vilmos adományozott az őseiknek, de melynek a négy ötödreszt már eladták. Egy másik örökös évdiój az a 2000 shilling, melyet II. Károly adományozott Penderel parasztnak, ki őt a bosco-beli erdőben ellenségei elől elrejtette. E parasztnak egyenes ivadéka Londonban most bérkocsis s anyagi viszonyainak rosszabbra fordulása folytán ez évdi felét nemrég eladta valakinek úgy, hogy most csak 1000 shillinget huz. Lord Rodney (őseinek valami híres tetteért) 48.000 korona nyugdíjat huz, Nelsonnak ivadéka pedig a halás hazától még mindig 120,000 koronát kapnak évenként. A schombergi herceg utódainak, kit a tizennyolcadik században az angolokért vívott küzdelmében megöltek, 18,000 koronát fizet az angol kincstár, ami az eredeti összegnek körülbelül a fele. A másik felét valami Goldschmidt-család váltotta meg a maga számára, melynek legkisebb köze sincs az Angliában elesett herceggel.

— **Különös háziállatok.** A legszeretetre-méltóbb házi állat a denevér. — írja egy amerikai tanár, aki már diákkora óta sokat foglalkozott a szárnyas egerekkel. Szerinte a denevér igen értelmes, kedves állat, amely könnyen

megszelidül. Állítólag olyan hű és ragaszkodó az emberhez, akár a kutya. A tanár még hozzászól, hogy ő éveken át két denevért tartott a szobájában, amelyek nappal a könyvpoecon aludtak, este pedig kirepültek a szabadba rovarvadászatra. Utána mindig visszatértek és akkor is, ha gazdájuk hívó szavát hallották. A denevérek annyira megszokták gazdájukat, hogy akár az okos ló, vagy a kutya, a fülüket hegyezték, ha hozzájuk szólt és az orrukat nyaldosták, ha kedveskedő hangon szólt hozzájuk. Viszont, ha durván rájuk kiáltott, azonnal féltékeny összehúzták magukat. Általában a kis állatok olyan bizalmasak, hogy alig lehet ellenük eléggé védekezni. Egy másik érdekes háziállat a hangya. Természetbuvárok, akik a hangyák életét akarják tanulmányozni, már régóta tartanak maguknak hangyákat. Egy Boelter nevű angol ember nemrégiben olyan kalitkát készített, amely berendezésénél fogva alkalmas a hangyatarításra, úgy hogy nemcsak a szakember, hanem a laikus is kényelmesen megfigyelheti és tanulmányozhatja a hangyákat. Mondják, hogy Edvárd király is vett egy ilyen hangyakaritkát Boeltertől az unokái számára. De főleg az iskolában lehet nagy hasznát venni Boelter praktikus készítményének. A „kalitka” két egymástól csekély távolságra lévő üveglapból áll, amelyek kellőképen el vannak zárva. A hozzá szükséges hangyákat az ember maga szerezheti be. Nem kell mást csinálni, mint egy hangyabolyból egy lapra való földet hangyástól a kalitkába zárni. Aztán magukra hagyjuk az állatokat, amelyek csakhamar hozzászoknak a rendtelenség megszüntetéséhez és szépen újból megépítik földalatti utáikat és kamrácskáikat, ahová az álcák elhelyezik. Egyáltalában úgy működnek, mintha szabadban volnának és így egész kényelmesen meg lehet őket figyelni.

A párbér.

— Egy falusi pap levele. —

Sok szó esik a párbérről. Sokszor hall az ember papi kapzságot és lelketlenséget emlegetni, kapcsolattal ama bizonyos „szak”-kal, midőn a falusi pap fizetésének lényeges hányadát, a párbért beköveteli.

Ezért tartottam alkalmasnak, hogy erről néhány sort írjak.

Párbért minden ugyanazon felekezeti házaspár tartozik fizetni. A lelkesnek e címen jár 2 veka rozs, és 1 korona. a kántornak ennek fele.

Sokszor volt alkalmam a felől meggyőződni, hogy a civil uraknak fogalmuk sincs arról, hogy az egyházi férfiaknak mily keservessé teszi az év felet e szó: párbér. Elmondom tehát, hogyan szedem én a párbért.

Május hónapban a régi főkönyvet helyesbitem. A kik más utcába költöztek, átírom, a holtakat törölöm, az új házasságokat beírom s e helyesbítésekkel az új főkönyvet összeállítom.

Összeülök kántorommal, megállapítjuk a hátralekosoknál, hogy kit ér valami baleset, elemi csapás, betegség, (szegényebbeknél a sok gyermeket is tekintetbe vesszük), ezeket töröljük. Megállapítjuk, hogy kitől követeljük meg a rozsot, kinél egészszünk meg a silányabb értékű árpa vagy kukoricával.

Az így megrostált hátralekos névsort június hónapban beküldjük a főszolgabíróhoz, kérve, hogy utasítsa a községi eljárást annak behajtására.

Augusztus végétől november közepéig négyszer járja be kocsin a falut a rozsot, majd a kukoricát fizetőknél.

Hogy mit mondanak megbizottamnak, azt legalább én nem hallom.

De nagyobb baj van azokkal, a kik hozzáik.

Ezek csekély kivétellel, két kategóriába sorozhatók. Az egyik rész önként hozza. Édeskés szavakkal akar megnyerni, hogy rossz gabonáját elfogadjam, mert megbizottam nem fogadja el.

A másik rész hozza, mert a főszolgabíró-ság által mozgított eljárás sürgeti. Ez a rész már durva, durcás, mogorva.

Megoldatom a padlásajtóban a zsákok, az egyikben van a rozs alja, a másikban az árpa szeméjje, a harmadik penészes kukorica, vagy lehája.

Néhány komoly megjegyzés után visszautasítom. Némi elkufozás után, döhögve, szegyenkezve elviszik.

Midőn ismét eljönnek, türethető gabona van a zsákban. Jerünk tehát a padlásra. Beöntjük a vekába. Az első megvan. A másikban azonban hiányzik 3—4 liter. Ha szemet hunyok, egyik a másiknak megsugja, hogy a pap néhány literre nem néz s mind hiányosan hozza, a mi 300 párnál 10 hektoliter hiányt jelent — az idén, jövőre még többet.

Ismét rövid parlamentirozás, s a vége, hogy a gazda hazamegy s felhozza a hiányzó gabonát, mire nyugtáját kiadom.

Most következnek a gabonát pénzült fizetők. A kevésbé tehetőseknek nagyon is elnéző vagyok, de azért jól esik nekik, ha csak valamit is letudnak alkudni. Kétszer-háromszor is bejönnek, míg végre fizetnek.

Bizony nem csodálom, hogy egyik-másik kollégám türelmet veszti a párbérszedésnél, mert sokszor van drótidegokra szükség, hogy az ember nyugalmát megtudja őrizni.

E párbérszedés megtart augusztustól februárig.

Mert közben a hátralekosokat még kétszer kiírjuk. Az eljárás mindannyiszor megjelenik náluk, ők pedig nálunk (pap, kántor), s alkudoznak. De azért még így is vannak, kik elmaradnak. Azokon már csak a végrehajtás segít.

Mert a párbért nem hagyhatjuk könnyen, mert jövedelmünk 50—60 százalékát a párbér fedezi.

Mennyi keserűséget okoz ez a fizetési módozat, csak az érzi, aki tapasztalja.

Megkísérletlen megváltani, de a szocialista parancsnokság megfélemlítette a képviselőtestületet, mert így van hamis adója, melyet ha valami üdvös eszmét pendít meg, ellenem kijátszik, nehogy a nép vezetését, illetőleg megfélemlítést kezéből kiejtse.

Pedig lehet-e keserűbbet, lealázóbbat képviselni egy papra nézve, mint hogy ott versenjen a hiveivel egy-egy veka gabona fölött! Ha pedig nem teszi, hogyan él meg állásának megfelelően a mai drága világban.

De hiveim szempontjából is lealázónak vélem. Mert ha a végrehajtó az adót hajtja, akkor a közös államot képviseli, de ha én hajtom a párbért, én csak a személyemet képviselem, s olybá tűnik föl, mintha személyemet illető adót követelném, ez pedig már nem illik be a mi szabad korbunkba.

A pártási kántori fizetéseket az Egyházlátogatási jegyzőkönyvekben (Canonica Visitatio) az egyházi és világi hatóságok karöltve állapították meg. E jegyzőkönyvek az 1770-es években keltek, melyeket az 1820-as években újak követtek. E két évszám közt ötven év idő pergett le. Az utóbbi jegyzőkönyvek keltétől már nyolcvan év múlt el s mi sem történt a módosítás terén. Pedig hasonlíthatatlanul nagyobb

változtak a viszonyok az utóbbi nyolcvan év alatt.

Igazságtalan is a párbér, mert a szegény zsellér, vagy napszámos is csak annyira van kötelezve, mint a többletelkes gazda. A földbirtokeks pedig nem fizet — semmit.

(Budapesti Hírlap.)

Egy falusi pap.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* *Pásztorjáték.* Szent karácsony ünnepeinek közeledtével felednek lelkünkben a gyermekkor kedves karácsonyi emlékei. Dolgaink, bajaink közben rá-rá emlékezünk a jó gyermekeket megjutalmazó Jézusa várására, a kedves betlehemesdre, s meg megcsendül fülünkben a rég nem hallott „Csordapásztorok . . .” Haladhat a civilizáció, találhatnak ki új meg új gépeket, gyilkolhatják egymást felheccelt népek s lázadózat az Istent, hazát elvető szocialdemokrácia, karácsony varazsa mindig erőt fog venni minden háborgó indulaton s december hónapjának, az advent négy betének a kis Jézus várára marad az uralkodó eszméje. Irodalom, művészet mind ehhez kapcsolódnak, a néplelek ebből merít lelkesedést és megnyugvást s ez irányban keresi meg mulatságát, szórakozását is. Visszatér a színjáték ez ősi forrásához s a pásztorok hódolatának egyszerű bemutatásában csak úgy gyönyörködik, a mint gyönyörködött abban a XII. vagy XIII. század egyszerű magyarja. Kivánatos és ajánlatos az ilyen szokásoknak minél épebb megőrzése, mert velük népünk gondolkodásának legnemesebb elemeit konzerváljuk. A Szent-István-Társulat kiadásában egész csomó pásztorjáték jelent már meg, válogathat belőlük a karácsonyi előadások rendezője. Egyik szebb mint a másik s mindegyik egy celt szolgál: a keresztény tradíciók fenntartásában rejtlő nemzetnevelő tendenciát.

* „A háziorvos” című népszerű egészségügyi folyóirat most megjelent, 36 oldalra terjedő karácsonyi száma egész sorozatát hozza az általános higiénia körébe vágó közérdekű és tanulságos cikkeknél. Így Dr. Preisick Kornél egyetemi tanár, kórházi főorvosnak „A vörhenyjárványról”, Dr. Kovács Aladárnak „A tüdőbetegeket gondozó intézetekről”, Dr. Schwarcz Gusztávnak „A postai alkalmazottak egészségügyi viszonyairól”, Dr. Bród Miksának „A szabók higiénijéről”, Dr. Kemény Ignác törzsorvosnak „A gyermekek nemi felvilágosításáról”, stb. stb. irt nagyérdékű értekezési, emlékülomban Abádi Imre tárcája „Emberek között”, Gyulai György Károly tanár, közegészségi író tanulságos cikkei, Dr. Luigi Barzetti olasz orvosnak „A felesleges vakbél” címen irt pompás karecolata”, továbbá a nagyszámu különösen tanulságos „Apróságok” igazán érdekessé teszik a mind jobban-jobban terjedő lapot, melyet mi is melegen ajánlunk olvasóink b. figyelmébe annál is inkább, mivel a lap előfizetési ára egy évre 2 korona 40 fillér, tehát olyan csekély összeg, melyet a szerényebb vagyoni viszonyok között élő ember is könnyen nélkülözhet és amely sehogysé áll arányban a lap gazdag szellemi tartalmával. „A háziorvos” szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-út 27. sz. alatt van, ahova az előfizetések beküldendők.

* *A Lourdesi Jelenések.* Egy tanu bizalmas emléklapja. Irta Estrade K.-J. nyug. főadótárnok. Francia eredetiből fordítva kiadja dr. Horváth Győző kanonok. A szerző a jelenések idején, Lourdesban volt adóhivatalnok. Eleinte maga is azok közé tartozott, akik csak

élelődtek a Lourdesban végbemenő eseményeken. Később érdeklődni kezdett a dolgok iránt s tanuja volt Bernadette elragadtatásainak, a forrás fölfedezésének, a kegyhely fejlődésének s házában nővérénél számtalanszor tarsalgott a kis Bernadettel. Naplószerűen jegyezte az eseményeket, míg végre mások biztatására kiadta jegyzeteit s most 88 éves korában betegágyáról áldását küldi, mint egy autogrammból látjuk, a magyar kiadás vállalatára. Valóban szerenés gondolat volt e munkát lefordítani, mely egy becsületes szemtanu közvetlenségével oly részletesen és vonzóan, minden túlzástól menten s mégis annyi melegséggel írja le a lourdesi jelenéseket, s a kegyhely fejlődését, hogy ennél érdekesebb, élvezetesebb és hasznosabb munkát Lourdesről nem ismerünk. Olvasóinknak a közeledő karácsonyi ünnepek s főleg a lourdesi 50 éves jubileum alkalmából a legmelegebben ajánljuk. A 300 lapnyi könyvet kilenc kép és egy autogramm díszíti, a valódi arannyal nyomott címmel s színes díszítmenyekkel ékeskedő egész vászon kötés valódi díszmunkává avatja. Szinte meseszerű, hogy mindezek mellett ára bérmentes szetküldéssel 2 K., mondó két korona. Megrendelhető a pénz előleges beküldésével vagy utánvétellel: 1) dr. Horváth Győző kanonoknál Kalocsán; 2) a „Hírnök” kiadóhivatalánál Kalocsán; 3) a kalocsai olvasógyárban (Tantos Ferenc káplán címén); 4) Juresó Antal könyvnyomdájában Kalocsán.

Szerkesztői üzenet.

Kath. Népszöv. közp. irodája Budapest. A legnagyobb készséggel és örömmel fogjuk küldeni a Közművelődés az iroda részére s mint eddig, úgy ezután is teljes odaadással fogunk munkálkodni a Népszövetség érdekében.

Cenzor. Megjött — s ha valami közbe nem jön, meg is kezdjük. A t e l j e s diszkreció is meglesz, hogy így álljon az elv: non quis, sed quid.

G. E. Tusnádfürdő. Sem az Oltáregyesület, sem az Irodalmi Társulat nincs abban a helyzetben, hogy ajánlatát elfogadhassa.

P á l y á z a t .

A kerelőszentpáli (Kis-Küküllő vm.) róm. kath. II. tanítói állásra segédkántori kötelezettséggel hirdetünk újra pályázatot. — *J a v a d a l m a*: 1. 100 = száz korona az egyház pénztárából, 2. 80 K. = nyolcvan korona lakbér az egyház pénztárából, 3. 900 = kilencszáz korona államsegély, 4. a kántortanító által rábizandó temetések stolájának $\frac{1}{3}$ -a. *Kötelességei*: 1. pontos tanítás, 2. az iskolások mindnapos templombavetése, 3. szükség esetén a kántori teendőkben helyettesítés, 4. szombati és ünnepek előtti vecsernyék végzése, 5. templomi olvasómondatás. Pályázati határidő dec. 27. Kántori oklevél és papi ajánlat is szükséges. Személyes kántori próba ajánlatos.

Kerelőszentpál, 1908. dec. 9.

Tözsér László s. k.

plébános, egyháztanácsi és iskolaszéki elnök.

Bothár Mihály s. k.

egyházgondnok.

A boicai róm. kath. iskolaszék egy ujonnan szervezett tanítói állásra pályázatot hirdet; pályázhatnak férfi és nőtanítók.

Fizetés: államsegély 900 kor.; hitközségtől: 100 kor. és lakás kertilletményel. Köteleessége: az iskolaszék által kije-

lőlt tankötelesek oktatása. Az állás azonnal elfoglalandó.

Pályázati kérvények okmányokkal együtt f. é. december 19-ig nyújthatók be.

Boica, Déva mel., (Hunyadmegye) 1908. dec. 6.

Róm. Kath. Iskolaszék.

Az adventi szentidővel

kezdődik

Dr. Prohászka Ottokár

székesfehérvári püspök úrnak legutóbb megjelent nagyszabású műve:

Elmélkedések az evangéliumról.

E kiváló mű finom bibliapapírra van nyomva s kis 8 adret alakban 736 oldalra terjed.

Ára vászonkötésben 8 kor., bőrkötésben 10 kor.

Kapható Buzárovits Gusztáv könyvkiadóhivatalában Esztergomban.

Ugyanott kapható az illusztris szerzőnek eddig megjelent többi nagybeesű műve is, úgymint:

Isten és a Világ. Különös tekintettel a természettudományra. Második kiadás. Nagy 8-adret, 250 oldal. Ára füzve 2 kor. 40 fill., kötte 3 kor. 40 fill.

A keresztény bűnbánat és bűnbocsánat. A budapesti m. kir. tudományegyetem hittani kara által a Horváth-fele jutalommal kitüntetett pályamunka. Második kiadás. Nagy 8-adret, 225 oldal. Ára füzve 4 kor., kötte 5 kor.

Föld és Ég. Kutatások a geologia és theologia érintkező pontjai körül. Harmadik kiadás. Nagy 8 adret, 462 oldal. Ára füzve 6 kor., kötte 7 kor. 50 fill.

Dominus Jesus. Nyolc konferencia, melyet a budapesti egyetemi templomban tartott *dr. Prohászka Ottokár.* Második kiadás. 8-adret, 118. oldal. Ára füzve 1 kor. 20 fill., kötte 1 kor. 80 fillér.

A diadalmas világnézet. Második kiadás. Nagy 8 adret, XII. és 292 oldal. Ára füzve 4 kor., kötte 5 kor. 20 fill.

Egyben ajánlom a fűző urak becses figyelmébe dúsan berendezett és nagy választékú szent kép, rózsafüzér és imakönyv raktáramat a legjutányosabb árak mellett.

Mutatvány küldeményeket választás végett, valamint minta-képeket kívánatra szívesen küldök.

Buzárovits Gusztáv
könyvkiadóhivatala, könyv- és műkereskedése
Esztergomban.

P Á L Y Á Z A T .

Irassék egy szindarab a Központi oltáregylet tiz éves jubileumára. A darabban legyen cselekvény, s ne unalmas deklamálás, esetleg élőképpel élénkítve. A díja 20 koronás arany. II. Irassék egy monológ, esetleg szintén élőképpel. A díja 10 koronás arany. A határidő december hó 31. Küldendő a szerkesztőségünkbe.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházmegyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

SIMON L Á S Z L Ó

orgona és harmonium készítő
KOLOZSVÁRT, JÓKAI-UTCA 5. SZ.

Elvállalok bármily kivitelű új orgona készitést, atalakitást, kibővitést és hangolást, valamint iskolai harmonium készitést.

Továbbá oltár és szöszék fölé koronákat jótállás mellett szilárd anyagból és a kitűzött időre pontosan elkészítve.

Szíves partfogását kerí

mely tisztelettel **Simon László**
orgona készítő.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüstéremmel kitüntetve. :
Hönig Frigyes
cs. és kir. szabadalmazott
h a r a n g g y á r, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.
Ajánlja a hangoknak előrelvő meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel igen tetemes súly és armegtakarítás érték el, p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 klg. súlyu harang hangja egy más régebb szerkezetű 460 klg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek a tornyot nem rozkódatják, járásuk oly könnyed, hogy egy gyermek is több harangot huzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen huzható vasszerelése való atalakításat, — repedt harangoknak újraváló öntését vagy csekély felülzúzet mellett való becserelését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

A K I N E K

eladó birtoka van, vagy aki birtokot venni akar, vagy ha eladásra szánt könyvtára, irodalmi műve, zeneeszköze, festménye, régi könyve, olajfestésű képe, szobra, fegyvere, régi pénze, ékszere, butora, háztartási, gazdasági és más értékes eszköze van, az hirdessen a **KÖZMŰVELŐDÉS**SBEN mely lap a felsoroltak iránt érdeklődő közönség körében forog leginkább közkézen. **Egy szó 5 fill.** Czim: **Közművelődés kiadóhivatala,** (Papp György könyvnyomdája) Gyulafehérvárt.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvár

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságú és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia” takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna” gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkészi hivatalok egy nagyobb részének.

◆◆◆◆◆ **Allandó kiadványai:** ◆◆◆◆◆

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásirodalmi és szép-
 * * * * * irodalmi heti közlöny. * * * * *
 Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
 tulajdonában.
 XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hírlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
 * * * * * hetilap. * * * * *
 Saját tulajdonában.
 XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesuletek hivatalos közlönye. V. évfolyam.
 Megjelenik füzet alakban havonként egy-
 szer két nyomtatott iv terjedelemben.
 Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Irta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitigazságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérmlás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi bíráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. érmmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozároknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetestestületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lembergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szporni János, főgimn. tanár.
 Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Irta: Bálinth György. Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi címmel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.